

Seletuskiri 1.1.-6.2/783

põllumajandusministri määruse "Köögiviljakultuuride seemne kategooriad ning köögiviljakultuuride seemne tootmise ja turustamise nõuded" eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

Põllumajandusministri määruse "Köögiviljakultuuride seemne kategooriad ning köögiviljakultuuride seemne tootmise ja turustamise nõuded¹" eelnõu on välja töötatud "Taimede paljundamise ja sordikaitse seaduse" § 3 lõike 3, § 26 lõike 4, § 65 lõigete 4 ja 7, § 73 lõigete 5 ja 7, § 74 lõike 5, § 75 lõigete 2 ja 4, § 76 lõike 4, § 96 lõike 2, § 97 lõigete 2 ja 10, § 101 lõike 4, § 104 lõike 4, § 105 lõike 5 ning § 117 lõike 5 alusel ning arvestades nõukogu direktiivi 2002/55/EÜ köögiviljaseemne turustamise kohta (EÜT L 193, 20.07.2002, lk 33) nõudeid.

Eelnõu koostasid Põllumajandusministeeriumi taimse materjali büroo peaspetsialist Renata Tsaturjan (625 6507), Taimetoodangu Inspeksiooni seemnete sertifitseerimise osakonna juhataja Vahur Möttus (671 2670) ja Põllumajandusuuringute Keskuse seemnekontrolli laboratooriumi juhataja Mari Jürman (651 7662).

Eelnõule on juriidilise ekspertiisi teinud õigusosakonna peaspetsialist Raili Sillart (625 6197). Eelnõule on keelelise ekspertiisi teinud õigusosakonna peaspetsialist Leeni Silk (625 6523).

2. Eelnõu sisu

Eelnõu §-s 1 kehtestatakse määruse reguleerimisala. Määrust kohaldatakse §-s 2 nimetatud köögiviljakultuuride liikide seemnete suhtes.

Eelnõu §-s 2 kehtestatakse köögiviljakultuuride liikide loetelu, mille suhte kohaldatakse määruse nõudeid.

Eelnõu §-s 3 esitatakse köögiviljakultuuride seemne kategooriad ja nende tähistused.

Eelnõu §-s 4 kehtestatakse köögiviljaseemne kvaliteedinõuded.

Eelnõu §-s 5 kehtestatakse tootmise nõuded, mille kohaselt peab seemne tootmisel välistama toodetava seemne segunemise muu seemnega mis tahes viisil.

Eelnõu §-s 6 käsitletakse standardseemne tootmise nõudeid. Standardseemne tootmise korraldab sordi omanik, esindaja või säilitaja. Standardseemne liigi- ja sordiehtsust ning -puhtust kontrollib sordi omanik, esindaja või säilitaja. Standardseemne tootja peab arvestust ja teeb märkmeid kõikide standardseemne partiide kohta ning säilitab neid andmeid kontrollimiseks kolme aasta jooksul; võtab proovi igast toodetud või turustatavast seemnepartiist ning säilitab neid kontrollimiseks vähemalt kahe aasta jooksul.

Eelnõu §-s 7 kehtestatakse erinevate liikide ning sortide seemnepõldude vahemaade nõuded.

Eelnõu §-s 8 kehtestatakse sertifitseerimise kord. Taimetoodangu Inspeksioon korraldab rahvusvaheliste nõuete kohaselt köögiviljakultuuride seemne sertifitseerimise. Seemneproovi analüüsimise eest vastutava laboratooriumi määrab Taimetoodangu Inspeksioon. Rahvusvaheliste nõuete kohaselt peab selle laboratooriumi olema akrediteerinud Rahvusvahelise Seemnekontrolli Assotsiatsiooni (International Seed Testing Association, edaspidi *ISTA*). Sertifitseerimise avaldus esitatakse 15. aprilliks. Kuna Taimetoodangu Inspeksioon peab sertifitseerima sorte, mille sordikirjeldust tal ei ole, siis antud teabe kohaselt on võimalik küsida teiste liikmesriikide järelevalveasutustest sordikirjeldust. Ametlik põldtunnustaja tunnustab supereliitseemne kategooria seemnega ja supereliitseemnele eelneva põlvkonna seemnega külvatud seemnepõllu ning eliitseemnepõllu, volitatud põldtunnustaja tunnustab sertifitseeritud seemne tootmiseks rajatud seemnepõllu.

Eelnõu §-s 9 sätestatakse seemnepõllu nõuded.

Eelnõu §-s 10 sätestatakse sordiehtsuse ja -puhtuse nõuded. Standardseemne järelkontrolli katsete tegemise korraldab Taimetoodangu Inspeksioon. Proovid järelkontrolli katse tegemiseks võtab järelevalveametnik või volitatud seemneproovi võtja

Eelnõu §-s 11 sätestatakse proovivõtmine ja proovi suurus. Proov võetakse müügikonditsiooni viidud seemnepartiist seemne kvaliteedi määramiseks.

Eelnõu §-s 12 kehtestatakse seemne kvaliteeti vähendavate taimekahjustajate nõuded.

Eelnõu §-s 13 kehtestatakse sertifitseeritava köögiviljaseemne nõuded. Sertifitseeritakse köögiviljaseemne, mis on liigi- ja sordiehtne ning liigi- ja sordipuhas, läbinud järelkontrolli katsed ning vastab kvaliteedi, sealhulgas põlvnemise ning taimetervise nõuetele. Taimetoodangu Inspeksioon võib idanevuse nõuetele mittevastava eliitseemne sertifitseerida ja anda loa seda turustada, kui pakendile on märgitud andmed seemne tegeliku idanevuse kohta, turustaja nimi ja aadress ning seemnepartii number. Taotluse korral sertifitseerib Taimetoodangu Inspeksioon teises liikmesriigis või samaväärseks tunnustatud riigis toodetud põldtunnustamise läbinud seemnepartii, kui seeme on nõuetekohane, pakend on nõuetekohaselt märgistatud ning partii varustatud etiketi ja tootja dokumendiga. Nõuetekohase seemnepartii sulgeb Taimetoodangu Inspeksioon turvakleebise või plommiga.

Eelnõu 4. peatükis kehtestatakse pakendamise nõuded. Eelnõu kohaselt on turustamisotstarbelise köögiviljakultuuride sertifitseeritud seemne ning standardseemne pakendamisega tegeleval isikul pakendamisluba. Pakendamisloma saamiseks esitab isik Taimetoodangu Inspeksioonile vormikohase kirjaliku taotluse. Pakendamisloma omanik määrab standardseemne pakendamise eest vastutava isiku ning teavitab sellest Taimetoodangu Inspeksiooni. Standardseemne pakendamise eest vastutav isik teavitab Taimetoodangu Inspeksiooni pakendamise alustamise ja lõpetamise kuupäevadest, peab arvestust ja teeb märkmeid kõikide standardseemne partiide kohta ning säilitab neid andmeid kontrollimiseks kolme aasta jooksul; võtab proovi igast toodetud või turustatavast seemnepartiist ning säilitab neid kontrollimiseks vähemalt kahe aasta jooksul. Pakend või neid sisaldav konteiner peab olema suletud selliselt, et seda ei oleks

võimalik avada plommi, turvakleebist või ametlikku etiketti rikkumata. Pakendit võib avada ja uuesti sulgeda üksnes Taimetoodangu Inspeksiooni järelevalveametniku järelevalve all. Kui pakend suletakse uuesti, märgitakse Taimetoodangu Inspeksiooni järelevalveametniku kontrolli all etiketile uuesti sulgemise kuupäev ja sulgemise eest vastutava asutuse nimi.

Eelnõu §-s 17 käsitletakse pakendi märgistamise nõudeid, mis vastavad Euroopa Liidu nõuetele. Sertifitseeritud seemne väikepakendi ja standardseemne pakendile kinnitab tootja etiketi pakendaja. Tootja etikett peab olema etiketist selgelt eristatav. Etikett võib olla ka pandud läbipaistva pakendi puhul loetavalt pakendi sisse. Etiketil ettenähtud teabe võib trükkida kustumatult otse pakendile, millele järelevalveametnik lisab partii sertifitseerimise korral partiinumbri. Proovi võtmiseks ja etikettide väljastamiseks teavitab tootja järelevalveasutust sertifitseeritava partii pakendite ja vajaminevate etikettide arvust. Järelevalveasutus määrab partii sertifitseerimise korral seemnepartii numbri ja trükkida lubatavate etikettide arvu. Pakendil peab olema teave seemne keemilise töötlemise kohta. Kuigi hetkel veel ei ole võetud ei Eesti ega ka Euroopa Liidu ühtsesse sordilehte geneetiliselt muundatud köögiviljasorti, on märgistuse nõue kehtestatud direktiivi 2002/55/EÜ sätete alusel. Seetõttu on ka määruses ette nähtud, et geneetiliselt muundatud sordist pärit köögiviljaseemne puhul peab sellekohane teave olema kõigil dokumentidel.

Eelnõu §-des 18–22 kehtestatakse köögiviljakultuuride seemne etiketi nõuded ning sellele märgitav teave.

Eelnõu §-s 23 kehtestatakse etiketi kehtivusaeg. Köögiviljaseemne partii etikett kehtib kaks aastat müügipakendi sulgemise kuupäevast alates. Pärast tähtaja möödumist võib etiketi kehtivusaja pikendamiseks esitada Taimetoodangu Inspeksioonile taotluse. Kui seemne idanevus vastab nõuetele, pikendatakse etiketi kehtivusaega kahe aasta võrra.

Eelnõu 5. peatükis kehtestatakse köögiviljakultuuride seemne turustamise kvaliteedinõuded. Turustada on lubatud sordilehte või Euroopa Liidu köögiviljakultuuride ühtsesse sordilehte võetud sordi sertifitseeritud seemet või standardseemet. Turustamisel kehtivad kvaliteedinõuded on toodud lisas 1. Turustatav seeme peab olema nõuetekohaselt pakendatud ja pakend peab olema nõuetekohaselt märgistatud.

Eelnõu peatükis 6 kehtestatakse volitatud põldtunnustaja ja volitatud seemneproovi võtja tegevuse üle järelkontrolli sagedus ja ulatus.

Eelnõu lisas 1 kehtestatakse köögiviljakultuuride seemne kvaliteedinõuded.

Eelnõu lisas 2 kehtestatakse seemnetunnistuse vorm.

Eelnõu lisas 3 kehtestatakse seemneproovi suurused.

Eelnõu lisas 4 kehtestatakse köögiviljakultuuride seemne pakendamise loa taotluse vorm.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu vastab nõukogu direktiivide 2002/55/EÜ, 2003/61/EÜ ning 2004/117/EÜ nõuetele.

4. Määruse mõjud

Määrusega ühtlustatakse köögiviljakultuuride seemne turustamisel kehtivad nõuded Euroopa Liidu nõuetega. Tootjal on võimalus takistamatult turustada köögiviljakultuuride seemet ka teises liikmesriigis.

5. Määruse rakendamiseks vajalikud kulutused

Määruse jõustumine ei too kaasa organisatsioonilisi muudatusi ega lisakulusid.

6. Eelnõu kooskõlastamine

Eelnõu esitati arvamuse saamiseks Taimetoodangu Inspeksioonile ning kooskõlastamiseks Keskkonnaministeeriumile, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile ning Sotsiaalministeeriumile. Sotsiaalministeerium kooskõlastas eelnõu märkustega, millega on arvestatud. Teised ministeeriumid ei kandnud ettenähtud tähtaja jooksul eelnõude kooskõlastamise infosüsteemi kirja eelnõu heakskiitmise või eelnõuga põhjendatult mittenõustumise kohta ega taotlenud ka tähtaja pikendamist. Seega on eelnõu loetud nimetatud ministeeriumide poolt kooskõlastatuks.

7. Määruse rakendamine

Määrust rakendatakse tagasiulatuvalt alates 1. maist 2006. aastal.

Ants Noot
Kantsler

